

Uzņēmumu sociālā atbildība starptautiskos tirdzniecības nolīgumos

Eiropas Parlamenta 2010. gada 25. novembra rezolūcija par uzņēmumu sociālo atbildību starptautiskos tirdzniecības nolīgumos (2009/2201(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 12., 21., 28., 29., 30. un 31. pantu,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 2., 3. un 6. pantu,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 9., 10., 48., 138., 139., 153., 156., 191., 207. un 218. pantu,
- ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) daudznacionālajiem uzņēmumiem domātos galvenos principus, Trīspusējo deklarāciju par principiem, kas attiecas uz daudznacionālajiem uzņēmumiem, un Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) sociālo politiku, un tādās starptautiskās organizācijās kā Pārtikas un lauksaimniecības organizācija, Pasaules Veselības organizācija un Pasaules banka izstrādātos rīcības kodeksus, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konferences vadībā paveikto attiecībā uz uzņēmumu darbību jaunattīstības valstīs,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) 2000. gada septembrī uzsākto iniciatīvu „*Global impact*” un šīs organizācijas ģenerālsekretāra 2005. gada 10. augusta ziņojumu „Ceļā uz pasaules mēroga partnerattiecībām — ciešāka sadarbība starp Apvienoto Nāciju Organizāciju un attiecīgajiem partneriem, jo īpaši ar privāto sektoru” (05-45706 (E) 020905), ANO 2006. gada 9. oktobra paziņojumu par iniciatīvām „Global Compact” un „Global Reporting”, kā arī atbildīgas investēšanas principus, kurus ANO uzsāka īstenot 2006. gada janvārī un kurus koordinē ANO Vides programma „Finance Initiative” un iniciatīva „Global Compact”,
- ņemot vērā ANO 2003. gada decembrī pieņemtās „Normas par starptautisko uzņēmumu atbildību cilvēktiesību jomā”¹,
- ņemot vērā 1997. gadā² uzsākto iniciatīvu „Global Reporting Initiative” (*GRI*) un 2006. gada 5. oktobrī publicētās atjauninātās *G3* vadlīnijas, kā izstrādāt ziņojumus par ilgtspējīgu attīstību, un patlaban *GRI* sakarībā izstrādāšanas stadijā esošās *G4* vadlīnijas,
- ņemot vērā 2002. gadā, Johannesburgā notikušās ANO augstākā līmeņa sanāksmes par ilgtspējīgu attīstību iznākumu un it īpaši aicinājumu sākt īstenot iniciatīvas uzņēmumu sociālās atbildības jomā, un Padomes 2002. gada 3. decembra secinājumus par augstākā līmeņa sanāksmei³ sekojošām darbībām,

¹ ANO Dok. E/CN.4/Sub.2/2003/12/Rev.2 (2003).

² www.globalreporting.org

³ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N02/636/94/PDF/N0263694.pdf?OpenElement>

- ņemot vērā ANO augstā komisāra cilvēktiesību jautājumos biroja 2005. gada 15. februāra ziņojumu par starptautisko un citu saistīto uzņēmumu atbildību cilvēktiesību jomā (E/CN.4/2005/91, 2005),
- ņemot vērā ģenerāļsekretāra īpašā pārstāvja cilvēktiesību un starptautisko un citu uzņēmumu jautājumos 2008. gada 7. aprīļa ziņojumu „Visu cilvēktiesību: pilsonisko, politisko, ekonomisko, sociālo un kultūras, tostarp tiesību uz attīstību, veicināšana un aizsardzība” (A/HRC/8/5 2008) un joprojām notiekošo darbu pie nākamā ziņojuma izstrādes, kuram jābūt gatavam 2011. gadā,
- ņemot vērā ģenerāļsekretāra īpašā pārstāvja cilvēktiesību un starptautisko un citu uzņēmumu jautājumos *John Ruggie* 2010. gada 9. aprīļa ziņojumu (A/HRC/14/27) „Uzņēmējdarbība un cilvēktiesības — turpmākie soļi programmas „aizsargāt, ievērot un labot” iedzīvināšanā”,
- ņemot vērā atbilstības kritērijiem apzīmējumus un sertifikācijas un marķēšanas mehānismus, kas attiecas uz uzņēmumu rīcību ilgtspējīgas attīstības, klimata pārmaiņu vai nabadzības samazināšanas jomā, piemēram, standartu SA 8000, kas nozīmē bērnu darba aizliegumu, un *AFNOR* un *ISO* normatīvus ilgtspējīgas attīstības jomā,
- ņemot vērā „Kimberley” procesu, kas skar neapstrādātu dimantu tirdzniecības kontroli,
- ņemot vērā dažādu dalībvalstu pieņemtās iniciatīvas, lai veicinātu uzņēmumu sociālo atbildību, it īpaši to, ka Dānijā izveidoja Uzņēmumu sociālās atbildības valsts centru, kurā koordinēja valdības priekšlikumus likumdošanas jomā, lai veicinātu uzņēmumu sociālo atbildību un ieviestu uzņēmumiem paredzētus praktiskus instrumentus¹,
- ņemot vērā 1966. gada Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, 1979. gada Konvenciju par jebkuras sievietes diskriminācijas izskaušanu, ANO Deklarāciju par pamatiedzīvotāju tiesībām, ko pieņēma ar 2007. gada 13. septembra Ģenerālās asamblejas rezolūciju Nr. 61/295, un 1989. gada ANO Konvenciju par bērna tiesībām,
- ņemot vērā vides jomā pieņemtās starptautiskās konvencijas, piemēram, Monreālas protokolu par ozona slāni noārdošām vielām (1987), Bāzeles konvenciju par bīstamo atkritumu starptautisko pārvadājumu kontroli (1999), Kartahenas protokolu par bioloģisko drošību (2000) un Kioto protokolu (1997),
- ņemot vērā Reģionu komitejas 2003. gada 14. marta atzinumu par Zaļo grāmatu „Eiropas ietvara veicināšana uzņēmumu sociālajai atbildībai”,
- ņemot vērā Eiropas Daudzpusējā foruma par uzņēmumu sociālo atbildību 2004. gada 29. jūnija gala ziņojumu un ieteikumus, tostarp 7. ieteikumu, kurā ir pausts atbalsts darbībām, ko veic, lai pieņemtu atbilstošu juridisko pamatregulējumu,
- ņemot vērā 1968. gada B riseles konvenciju, ko konsolidēja ar Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās², un Komisijas 2009. gada 21. aprīļa Zaļo grāmatu par Regulas

¹ <http://www.csrgov.dk>

² OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp

(EK) Nr. 44/2001 pārskatīšanu,

- ņemot vērā Komisijas Zaļo grāmatu „Eiropas ietvara veicināšana uzņēmumu sociālajai atbildībai” (COM(2001)0366), ko pēc tam iekļāva Baltajā grāmatā „Komisijas paziņojums par uzņēmumu sociālo atbildību: uzņēmējdarbības ieguldījums ilgtspējīgā attīstībā” (COM(2002)0347),
- ņemot vērā Komisijas 2001. gada 30. maija ieteikumu 2001/453/EK par vides jautājumu iekļaušanu, novērtēšanu un publiskošanu uzņēmumu gada ziņojumos un gada pārskatos¹ (publiskots kā dokuments Nr. C(2001)1495),
- ņemot vērā Komisijas 2004. gada 18. maija paziņojumu „Globalizācijas sociālā dimensija — ES politikas ieguldījums labuma vienmērīgā sadalē” (COM(2004)0383),
- ņemot vērā Komisijas 2006. gada 22. marta paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai „Partnerības izaugsmei un nodarbinātībai īstenošana — veidot Eiropu par izcilības paraugu uzņēmumu sociālās atbildības jomā” — COM(2006) 0136),
- ņemot vērā Komisijas 2006. gada 24. maija paziņojumu „Veicināt pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem — Eiropas Savienības ieguldījums nolūkā īstenot programmu pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai pasaulē” (COM(2006)0249),
- ņemot vērā vispārējo tarifu preferenču sistēmu (VPS), kas ir spēkā kopš 2006. gada 1. janvāra un saskaņā ar kuru var iegādāties zināmu skaitu izstrādājumu, ko neapliek ar nodokļiem vai apliek ar samazinātiem nodokļiem, un kurā ir noteikts arī jaunais stimulēšanas pasākums, ar ko atbalsta neaizsargātās valstis, kurām ir īpašas komerciālās, finansiālās vai attīstības vajadzības,
- ņemot vērā Eiropas Savienības un Dienvidkorejas 2009. gada oktobrī parakstītā Brīvās tirdzniecības nolīguma 13. nodaļu, saskaņā ar kuru „līgumslēdzējas puses cenšas atvieglināt un veicināt tādu preču tirdzniecību, kas palīdz nodrošināt ilgtspējīgu attīstību, tostarp arī tādu, kuras tirgo atbilstoši taisnīgas un ētiskas tirdzniecības sistēmām, un tādu, kuras ražojot, uzņēmumi ir bijuši sociāli atbildīgi un ir ievērojuši atbildības pienākumu”,
- ņemot vērā Eiropas Savienības un Kolumbijas un Peru 2010. gada martā parakstītā Brīvās tirdzniecības nolīguma 270. panta 3. punktu, kurā ir teikts: „Līgumslēdzējas puses vienojas veicināt ar uzņēmumu sociālo atbildību saistīto komerciālo paraugpraksi” un 270. panta 4. punktu: „Līgumslēdzējas puses atzīst, ka elastīgi, brīvprātīgi un uz stimuliem balstīti mehānismi var veicināt konsekvenci starp tirdzniecības praksi un ilgtspējīgas attīstības mērķiem”,
- ņemot vērā Padomes 2001. gada 3. decembra rezolūciju par turpmākajiem pasākumiem pēc Zaļās grāmatas par uzņēmumu sociālo atbildību²,
- ņemot vērā Padomes 2003. gada 6. februāra rezolūciju par uzņēmumu sociālo atbildību³,

¹ OV L 156, 13.6. 2001., 33. lpp.

² OV C 86, 10.4.2002., 3. lpp.

³ OV C 39, 18.2.2003., 3. lpp.

- ņemot vērā Padomes 2005. gada 12. jūlija Lēmumu 2005/600/EK par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm, kurās dalībvalstis ir mudinātas sekmēt uzņēmumu vēlmi attīstīt savu sociālo atbildību¹,
- ņemot vērā Padomes 2010. gada 14. jūnija secinājumus par bērnu darbu²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 19. marta Regulu (EK) Nr. 761/2001, ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS)³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 18. jūnija Direktīvu 2003/51/EK par noteikta veida sabiedrību, banku un citu finanšu iestāžu un apdrošināšanas uzņēmumu gada un konsolidētajiem pārskatiem⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/18/EK par procedūru koordināciju sabiedrisko darbu, valsts piegāžu līgumu un sabiedrisko pakalpojumu līgumu piešķiršanai⁵,
- ņemot vērā 1999. gada 15. janvāra rezolūciju par Kopienas standartiem Eiropas uzņēmumiem, kas darbojas jaunattīstības valstīs⁶, kurā ir ieteikts pieņemt paraugrīcības kodeksu un tā ieviešanu sekmēt ar Eiropas īstenošanas mehānismiem,
- ņemot vērā 2001. gada 25. oktobra rezolūciju par atvērtību un demokrātiju starptautiskajā tirdzniecībā⁷, kurā Pasaules Tirdzniecības organizācijai tiek pieprasīts ievērot SDO sociālās pamatnormas, kā arī ņemt vērā SDO lēmumus, tostarp iespējamus aicinājumus noteikt sankcijas par smagiem galveno sociālo normu pārkāpumiem,
- ņemot vērā 2002. gada 4. jūlija rezolūciju par Komisijas paziņojumu Padomei, Eiropas Parlamentam un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai „Darba tiesību pamatnormu sekmēšana un sociālās pārvaldības uzlabošana globalizācijas kontekstā”⁸,
- ņemot vērā 2003. gada 13. maija rezolūciju par Komisijas paziņojumu par uzņēmumu sociālo atbildību: uzņēmējdarbības ieguldījums ilgtspējīgā attīstībā⁹,
- ņemot vērā tā 2005. gada 5. jūlija rezolūciju par bērnu ekspluatāciju jaunattīstības valstīs, īpašu uzmanību vēršot uz bērnu darbu¹⁰,
- ņemot vērā Parlamenta 2005. gada 15. novembra rezolūciju par globalizācijas sociālajiem aspektiem¹¹,

¹ OV L 205, 6.8.2005., 21. lpp.

² 10937/1/10.

³ OV L 114, 24.4.2001., 1. lpp.

⁴ OV L 178, 17.7.2003., 16. lpp.

⁵ OV L 134, 30.4.2004., 114. lpp.

⁶ OV C 104, 14.4.1999., 180. lpp.

⁷ OV C 112 E, 9.5.2002., 326. lpp.

⁸ OV C 271 E, 12. 11.2003., 598. lpp.

⁹ OV C 67 E, 17.3.2004., 73. lpp.

¹⁰ OV C 157 E, 6.7.2006., 84. lpp.

¹¹ OV C 280 E, 18.11.2006., 65. lpp.

- ņemot vērā 2006. gada 6. jūlija rezolūciju par godīgu tirdzniecību un attīstību¹,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2007. gada 13. marta rezolūciju par korporatīvo sociālo atbildību: jauna partnerība²,
 - ņemot vērā 2007. gada 23. maija rezolūciju par pienācīgas kvalitātes darba visiem veicināšanu³, kurā ir pieprasīts ES tirdzniecības nolīgumos, īpaši divpusējos nolīgumos, iekļaut sociālās normas, tādējādi veicinot pienācīgas kvalitātes darbu,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2010. gada 23. februārī organizēto uzklauššanu „Uzņēmumu sociālā atbildība starptautiskajā tirdzniecībā”,
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Attīstības komitejas ziņojumu un Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas atzinumu (A7-0317/2010),
- A. tā kā korporācijas un to meitasuzņēmumi ir vieni no ekonomiskās globalizācijas un starptautiskās tirdzniecības galvenajiem subjektiem;
- B. tā kā ESAO 2000. gadā pieņēma un 2010. gada atjaunināja daudznacionāliem uzņēmumiem domātus galvenos principus, kurus valdības iestrādā tiesību aktos, kas paredzēti uzņēmumiem un kas ietver nesaistošas, atbildīgu rīcību reglamentējošas normas, ievērojot piemērojamās tiesības, galvenokārt nodarbinātības, sociālo partneru attiecību, cilvēktiesību, vides, patērētāju interešu, korupcijas apkarošanas un cīņas pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas jomā;
- C. tā kā SDO Trīspusējā deklarācija par daudznacionālajiem uzņēmumiem, kuru pieņēma, lai sniegtu vadlīnijas valdībām, daudznacionālajiem uzņēmumiem, tādās jomās strādājošajiem kā nodarbinātība, apmācība, darba nosacījumi, profesionālās attiecības, ir dokuments, kurš satur valstu apņemšanos ievērot un veicināt četrus darba pamatstandartus: biedrošanās brīvību un tiesības slēgt koplīgumu; jebkāda piespiedu darba likvidāciju; bērnu darba atcelšanu un diskriminācijas nodarbinātības jomā novēršanu;
- D. tā kā saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas iniciatīvu „Global Compact”, kurā uzņēmumi ir aicināti savas ietekmes robežās akceptēt, sekmēt un īstenot 10 principus attiecībā uz cilvēktiesībām, darba pamatnormām, vidi, cīņu pret korupciju, uzņēmumiem ir jāapņemas tos īstenot un tie brīvprātīgi jāņem vērā, veicot uzņēmējdarbību;
- E. tā kā patlaban notiek darbs, lai atjauninātu ESAO daudznacionālajiem uzņēmumiem paredzētos galvenos principus, it īpaši tos principus, kas skar valstīs esošo kontaktpunktu darbības uzlabošanu un kas reglamentē piegādes ķēžu atbildību;
- F. tā kā starptautiskie kritēriji, piemēram, „Global Reporting Initiative” vai tādas sertificēšanas vai marķēšanas sistēmas kā standarts *ISO 14 001* vai konkrētāk — nesenā norma *ISO 26 000*, kas ir izstrādāta kā vadlīniju kopums un attiecas uz visu veidu organizācijām un kas, uzņēmumu darbībā iekļaujot ilgtspējīgas attīstības aspektu, palīdz tiem izvērtēt savas

¹ OV C 303 E, 13.12.2006., 865. lpp.

² OV C 301 E, 13.12.2007., 45. lpp.

³ OV C 102 E, 24.4.2008., 321. lpp.

darbības ekonomisko, sociālo un vides ietekmi, taču, tā kā tie ir iedarbīgi tikai tad, ja tos piemēro efektīvi un pārbauda;

- G. tā kā ISO 26 000 standartā uzņēmumu sociālā atbildība ir definēta kā „uzņēmuma atbildība par savu lēmumu un darbības ietekmi uz sabiedrību un vidi, kuru uzņēmums apliecina ar pārredzamu un ētisku rīcību, kas veicina ilgtspējīgu attīstību, tostarp — sabiedrības veselību un labklājību, kurā ir ņemtas vērā ieinteresēto personu vēlmes, ievēroti spēkā esošie tiesību akti un nodrošināta atbilstība starptautiskām normām un kura izpaužas visas organizācijas darbībā un attiecībās” un tā kā šai definīcijai ir piekritusi liela daļa pilsoniskās sabiedrības un starptautiskā arodbiedrību kustība;
- H. tā kā Eiropas Komisijas 2006. gada paziņojumā paustais mērķis ir Eiropas Savienību padarīt par „izcilības paraugu uzņēmumu sociālās atbildības jomā” un tā kā uzņēmumu sociālā atbildība šajā paziņojumā ir raksturota kā „viens no Eiropas sociālā modeļa aspektiem” un kā „līdzeklis, lai iestātos par solidaritāti, kohēziju un iespēju vienlīdzību situācijā, kad pasaulē konkurence palielinājusies”;
- I. tā kā Eiropas Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par tirgus uzraudzību tirdzniecības un izplatīšanas nozarē „Par efektīvāku un godīgāku tirdzniecības un izplatīšanas iekšējo tirgu līdz 2020. gadam” (COM(2010)0355) galīgā redakcija un tā pielikums, kurā ir atzīmēts: „...patērētāja rīcībā bieži ir maz informācijas par tirgotāja darbību sociālās atbildības jomā. Tātad patērētājam liegta iespēja savos pirkšanas paradumos veikt uz informācijas balstītu izvēli.”;
- J. tā kā kopējā tirdzniecības politika saskaņā ar līgumiem ir jāsteno atbilstīgi visiem Eiropas Savienības mērķiem, tostarp tās sociālajiem mērķiem, mērķiem vides un attīstības palīdzības jomā;
- K. tā kā Eiropas Savienība jau tagad dažas tirdzniecības preferences piešķir tikai tad, kad tās partneri ir ratificējuši galvenās SDO konvencijas, un tā kā tā kopš 2006. gada ir apņēmusies veicināt pienācīgas kvalitātes darbu un to darīt, īstenojot visas ārpolitiskās nostādnes, tostarp tirdzniecības politiku;
- L. tā kā šajos Eiropas Savienības noslēgtajos divpusējos brīvās tirdzniecības nolīgumos jau ir nodaļa par ilgtspējīgu attīstību, kurā ir iekļauti vides un sociālie mērķi un nosacījums par šo jomu reglamentējošo noteikumu ievērošanu;
- M. tā kā uzņēmumu sociālās atbildības principu neievērošana ir uzskatāma par sociālā un vides dempinga paveidu, kas nostāda, it īpaši Eiropā esošos uzņēmumus un darba ņēmējus, neizdevīgākā stāvoklī, jo viņiem ir jāievēro augstākas sociālās, vides un fiskālās normas;
- N. tā kā būtu tikai normāli, ja Eiropas daudznacionālos uzņēmumus, kas savas ražotnes pārceļ uz zemu algu un zemāku vides prasību valstīm, varētu saukt pie atbildības kompetentajā tiesā par visiem videi un cilvēkiem nodarītajiem kaitējumiem vai par citām negatīvām netiešajām sekām, no kā cieš vietējā sabiedrība un par ko vainojami ir šo uzņēmumu meitasuzņēmumi;
- O. tā kā starp mātesuzņēmumu un meitasuzņēmumiem, no vienas puses, un starp uzņēmumu un tā piegādātājiem, no otras puses, var pastāvēt daudz dažādu saikņu, ir starptautiskā līmenī jāprecizē ietekmes sfēras jēdziens un jēdziens „pienācīga rūpība”;

- P. tā kā starptautiskās tiesības neattiecas tiešā veidā uz uzņēmumiem un tā kā starptautiskie nolīgumi, īpaši tie, kas ir pieņemti cilvēktiesību, darba tiesību un vides aizsardzības jomā, ir saistoši tikai nolīgumus parakstījušām valstīm, taču ne uzņēmumiem, kuru galvenais birojs atrodas šajās valstīs; tā kā tas ir šo valstu uzdevums nodrošināt, ka uzņēmumi, kuru galvenie biroji atrodas to teritorijā, ievēro juridiskās saistības un pienācīgas rūpības pienākumu, un ka šo saistību neievērošanas gadījumā tos šajās valstīs atbilstoši un samērīgi soda;
- Q. tā kā viena no pamattiesībām ir iespēja efektīvi aizsargāt tiesības un vērsties neatkarīgā un objektīvā tiesā, kas ir noteikta Eiropas Pamattiesību hartas 47. pantā un Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 8. pantā;
- R. tā kā Briseles konvencijā un Regulā (EK) Nr. 44/2001 ir atkārtoti apliecināts tiesu sadarbības princips un tā kā Komisiju aicina veikt turpmākās darbības pēc Zaļās grāmatas iznākšanas, ņemot vērā reakciju uz šo grāmatu, kurā ir ierosināti risinājumi attiecībā uz eksteritorialitāti, piemēram, liekot priekšā regulas piemērošanas jomu attiecināt uz arī uz tiesu lietām, kurās atbildētājs ir no trešās valsts persona;
- S. tā kā Eiropas Savienības un Dienvidkorejas brīvās tirdzniecības nolīguma 13. nodaļā un Eiropas Savienības, Kolumbijas un Peru daudzpusējā tirdzniecības nolīguma 270. panta 3. punktā ir minēta uzņēmumu sociālā atbildība, tajos vēl nebūt nav pilnībā ņemts vērā Eiropas vides, sociālo un cilvēktiesību aizsardzības mērķa svarīgums; tā kā pat uzņēmumu izdarīti ilgstoši cilvēktiesību, darba tiesību vai vides normu pārkāpumi, neskatoties uz nolīgumu mērķu formulējumiem, praksē nekādi nemazina šo nolīgumu turpmāku iedarbību;
- T. tā kā uzņēmumu sociālās atbildības jomā, it sevišķi kalnrūpniecības nozarē, pieņemtie nolīgumi līdz šim nav izrādījušies pietiekami efektīvi;
- U. tā kā spēkā jau ir Kopienas tiesību akti, kas attiecas uz mikro, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, piemēram, 2003. gada 6. maija Ieteikums 2003/361/EK un 2008. gada jūnijā pieņemtais „Eiropas mazās uzņēmējdarbības akts”;
- V. tā kā uzņēmumu sociālā atbildība nozīmē to, ka uzņēmumi savā darbībā brīvprātīgi iekļauj sociālos un vides jautājumus iesaistīto personu kopējai labklājībai, aktīvi iesaistoties valsts politikā, kas ir svarīgs uz vērtībām balstītu sociālo pārmaiņu aspekts;
- W. tā kā uzņēmumu sociālā atbildība ir būtiska Eiropas sociālā modeļa sastāvdaļa, ko nostiprina Līguma par Eiropas Savienības darbību stāšanās spēkā un jo īpaši tā horizontālā sociālā klauzula, un tā kā Eiropas Komisijas paziņojumā par ES stratēģiju 2020. gadam ir atzīta vajadzība nostiprināt uzņēmumu sociālo atbildību kā būtisku elementu, lai nodrošinātu ilgtermiņa nodarbinātību un patērētāju uzticību;
- X. tā kā uzņēmumu sociālajai atbildībai ir liela ietekme uz cilvēktiesību ievērošanu jaunattīstības valstīs;
- Y. tā kā uzņēmumu sociālā atbildība neaizstāj valstu saistības vai neatbrīvo tās no pienākuma sniegt sabiedriskos pakalpojumus;
- Z. tā kā uzņēmumu sociālajai atbildībai var būt būtiska ietekme, lai uzlabotu dzīves līmeni nelabvēlīgās kopienās;
- AA. tā kā arodbiedrībām ir liela nozīme uzņēmumu sociālās atbildības popularizēšanā, jo

darba ņēmēji labāk pārzina situāciju uzņēmumā, kurš tos nodarbina;

AB. tā kā uzņēmumu sociālā atbildība ir jāanalizē vienlaikus un mijiedarbībā ar uzņēmumu pārvaldības reformām;

AC. tā kā ir jāņem vērā mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) loma Eiropas vienotajā tirgū un tā kā ir jāņem vērā arī Komisijas to finansēto projektu rezultāti, ar kuriem sekmē, ka uzņēmumi un visvairāk jau MVU pārņem uzņēmumu sociālās atbildības praksi;

AD. tā kā uzņēmumu sociālo atbildību, no vienas puses, un tirdzniecības nolīgumos iekļautās sociālās un vides normas, no otras puses, pieņem ar vienu un to pašu mērķi; proti, radīt ekonomiku, kurā ievēro cilvēku un vides vajadzības un nodrošina godīgāku, sociāli līdzsvarotāku, humānāku globalizāciju, tādējādi veicinot patiesi ilgtspējīgu attīstību;

AE. tā kā līdz šim tirdzniecības noteikumi un uzņēmumu sociālā atbildība nebija saistīti vai labākajā gadījumā bija saistīti mazā mērā un tā kā līdzsvara starp tirdzniecības noteikumiem un uzņēmumu sociālās atbildības mērķiem rašana būtu ļoti izdevīga,

1. norāda, ka globālās problēmas palielināja finanšu krīze un tās sociālās sekas, kā rezultātā visā pasaulē sāka apspriest vajadzību pēc jaunas regulatīvas pieejas un pārvaldības pasaules ekonomikā, tostarp starptautiskajā tirdzniecībā; uzskata — pieņemot jaunus, efektīvākus un labāk īstenotus noteikumus, tiktu veicināta ilgtspējīgāku politikas nostādņu izstrāde, saistībā ar kurām ņemtu vērā sociālās un vides problēmas;
2. vēl norāda, ka globalizācija saasina konkurenci starp valstīm, lai piesaistītu ārvalstu investorus, un intensificē konkurenci starp uzņēmumiem, kā rezultātā dažkārt ir notikuši nopietni cilvēktiesību, sociālo un vides tiesību pārkāpumi, lai vairotu tirdzniecību un piesaistītu investīcijas;
3. atgādina, ka principi, ar kuriem nosaka uzņēmumu sociālo atbildību un kas ir pilnībā atzīti starptautiskā līmenī — gan ESAO, gan SDO, gan ANO — attiecas uz atbildīgu rīcību, kādu sagaida no uzņēmumiem un to, ka tiks ievēroti spēkā esošie tiesību akti galvenokārt nodarbinātības, darba attiecību, cilvēktiesību, vides, patērētāju interešu un pārredzamības attiecībā uz patērētājiem, cīņas pret korupciju un nodokļu jomā;
4. atgādina, ka uzņēmumu sociālas atbildības veicināšana ir Eiropas Savienības atbalstīts mērķis un ka Eiropas Komisija uzskata — Savienībai ir jānodrošina tās īstenotās ārpolitikas patiess ieguldījums attiecīgo valstu ilgtspējīgas attīstības un sociālās attīstības nodrošināšanā un ka Eiropas korporāciju rīcība visur, kur vien tās investē un veic uzņēmējdarbību, atbilstu Eiropas vērtībām un starptautisko nolīgumu normām;
5. atgādina, ka tirdzniecības politikas mērķiem būtu pilnībā saskaņoti ar Eiropas Savienības vispārējo mērķu sasniegšanu, un ka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 207. pantu Eiropas Savienības tirdzniecības politiku īsteno, „ievērojot Savienības ārējās darbības principus un mērķus”, un ka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 3. pantu tā veicina cita starpā „ilgtspējīgu Zemes attīstību, solidaritāti un savstarpēju cieņu starp tautām, brīvu un godīgu tirdzniecību, nabadzības izskaušanu un cilvēktiesību un jo īpaši bērnu tiesību aizsardzību, kā arī starptautisko tiesību normu stingru ievērošanu un attīstību, tostarp respektējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principus”;
6. uzskata, ka Komisijai būtu jānoskaidro iespējas harmoniski definēt attiecības starp

uzņēmumiem, kurus apzīmē kā mātesuzņēmumus, un visiem uzņēmumiem: meitasuzņēmumiem, piegādātājiem vai apakšuzņēmējiem, kas ir atkarīgi no mātesuzņēmumiem, lai varētu noteikt katras no minētajām struktūrām atbildību;

7. ņemot vērā lielo uzņēmumu, šo uzņēmumu meitasuzņēmumu un piegādes ķēžu starptautiskajā tirdzniecībā nozīmīgo lomu, uzskata, ka uzņēmumu sociālajai un vides atbildībai ir jāklūst par Eiropas Savienības noslēgto tirdzniecības nolīgumu ievērojamu sastāvdaļu;
8. uzskata, ka sociālo klauzulu ievērošana būtu jāpapildina ar tādas uzņēmumu sociālās atbildības iekļaušanu tirdzniecības nolīgumos, kas skar korporāciju rīcību, savukārt uzņēmumu sociālā atbildība veicinās risinājumi tirdzniecības nolīgumos, piemēram, tajos noteiktā šo nolīgumu pamatā esošo principu ievērošanas uzraudzības sistēma;
9. aicina uzņēmumu sociālas atbildības principus un saistības ņemt vērā un iekļaut turpmākajā Komisijas paziņojumā „Eiropas jaunā tirdzniecības politika saistībā ar stratēģiju „Eiropa 2020””, paziņojumā par uzņēmumu sociālo atbildību, ko tā izstrādā publiskošanai 2011. gadā, un tos ievērot, īstenojot tirdzniecības politiku;
10. uzskata, ka uzņēmumu sociāla atbildība ir efektīvs instruments, lai uzlabotu konkurētspēju, prasmes un apmācības iespējas, darba drošību un darba vidi, aizsargātu darba ņēmēju tiesības un vietējo un iedzimto kopienu tiesības, veicinātu ilgtspējīgu vides politiku un mudinātu apmainīties ar labu praksi vietējā, valsts, Eiropas un pasaules mērogā, lai arī ir pašsaprotami, ka uzņēmumu sociālu atbildību nevar aizstāt darba tiesības un vispārējos vai nozaru darba koplīgumus;
11. aicina mudināt uzņēmumus piemērot uzņēmumu sociālas atbildības koncepciju, lai aizsargātu gan savu darbinieku, gan citu darba ņēmēju fizisko integritāti un drošību, fizisko un garīgo labklājību, darba tiesības un cilvēktiesības, izmantojot ietekmi, kāda tiem ir uz partneru plašo loku; uzsver, ka šāda prakse ir jāatbalsta un jāizplata MVU, ierobežojot izmaksas un birokrātijas slogu;
12. norāda, ka uzņēmumu sociāla atbildība ir jāattiecinā uz tādām jaunām jomām kā darba organizācija, iespēju vienlīdzība un sociālā integrācija, diskriminācijas izskaušanas pasākumi un mūžizglītības un apmācības attīstība; uzsver, ka uzņēmumu sociāla atbildības koncepcijā ir jāietver, piemēram, darba kvalitāte, vienlīdzīga samaksa, profesionālās izaugsmes iespējas un inovatīvu projektu veicināšana, lai palīdzētu pārorientēties uz ilgtspējīgu ekonomiku;
13. cieši iesaka dalībvalstīm un Savienībai sekmēt uzņēmumu sociālas atbildības labas prakses ieviešanu visos uzņēmumos neatkarīgi no tā, kur tie darbojas, un mudināt uzņēmumu sociālās atbildības iniciatīvās ietvertās labās prakses izplatīšanu, jo īpaši plaši iepazīstinot ar šādu iniciatīvu rezultātiem;
14. atzīmē, ka uzņēmumu sociālas atbildības programmai jābūt piemērotai katra reģiona un katras valsts konkrētajām vajadzībām, lai sniegtu ieguldījumu ilgtspējīgas ekonomikas un sociālās attīstības uzlabošanā;
15. uzskata, ka uzņēmumu sociālās atbildības brīvprātīgo iniciatīvu uzticamība ir atkarīga no tādu starptautiski atzītu standartu un principu kā Vispārējā informēšanas iniciatīva III iekļaušanas un no šo iniciatīvu pārraudzības un pārredzamas kontroles, ko

veic neatkarīgi no uzņēmuma ieinteresētajām personām;

16. uzskata, ka uzsvars ir jāliek uz visu uzņēmuma ieinteresēto personu aktīvu iesaistīšanu, vadītāju apmācību un pilsoniskās sabiedrības veidošanu, jo īpaši attiecībā uz patērētāju izpratnes palielināšanu;
17. uzskata, ka ir jāizkopj un jāizplata uzņēmumu sociālas atbildības kultūra, izmantojot apmācību un izpratnes palielināšanu uzņēmumā, kā arī tajās augstākās un universitātes izglītības nozarēs, kas galvenokārt orientētas uz vadības zinātni;
18. uzskata, ka sociālajam dialogam un Eiropas uzņēmumu padomēm ir bijusi konstruktīva nozīme labākās prakses attīstībā attiecībā uz uzņēmumu sociālo atbildību;
19. ir stingri pārliecināt, ka daudz vairāk uzmanības attiecībā uz uzņēmumu sociālo atbildību būtu jāvelta, izstrādājot Eiropas nodarbinātības pamatnostādnes;

Uzņēmumu sociālās atbildības iekļaušana vispārējo preferenču sistēmā VPS un VPS+

20. pieprasa, lai, nākamreiz pārskatot VPS un VPS+ regulējumu, tajā tiktu iekļauti uzņēmumu sociālās atbildības principi; Komisijai pieprasa nodrošināt, ka daudznacionālie uzņēmumi neatkarīgi no tā, vai to juridiskā adrese ir vai nav Eiropas Savienībā, ja to meitasuzņēmumi vai piegādes ķēdes atrodas VPS dalībvalstīs un jo īpaši VPS+ dalībvalstīs, ievēro juridiskos pienākumus cilvēktiesību jomā, sociālās normas un vides regulējumu, kas ir noteikts valstu un starptautiskajos tiesību aktos; vēlas, lai VPS nolīgumu parakstījusī Eiropas Savienība un valstis, kurām šis nolīgums ir izdevīgs, rūpētos par to, ka uzņēmumi ievēro šos pienākumus; pieprasa, lai šie pienākumi ir kļūtu par saistošu VPS regulējuma sastāvdaļu;
21. uzskata, ka atjaunotajā VPS+ sistēmā ir jāaizliedz arī „nolīgumi ar mītnes valstīm”, kurus slepus noslēdz daži daudznacionālie uzņēmumi ar mītnes valstīm, kam VPS+ sistēma ir izdevīga, lai varētu neievērot tiesiskās prasības šajās valstīs, un kuros acīmredzami ir pārkāpts uzņēmumu sociālās atbildības princips;

Jauni ietekmes novērtējumi

22. aicina Komisiju vajadzības gadījumā uzlabot ietekmes uz ilgtspējību novērtējuma modeli, lai pienācīgi ņemtu vērā tirdzniecības sarunu sekas ekonomikas, sociālajā, cilvēktiesību un vides jomā, tostarp uz klimata pārmaiņu mazināšanas mērķu sasniegšanu; aicina Komisiju sekot līdzi tam, kā tiek īstenoti ar ES partnervalstīm noslēgtie tirdzniecības nolīgumi, pirms un pēc to parakstīšanas novērtējot ietekmi uz ilgtspējību un ņemot vērā īpaši neaizsargātās nozares;
23. uzsver, ka pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās Parlaments ir pilnībā jāinformē par to, kā nolīgumu ietekmes uz ilgtspējību novērtējumā (IIN) konstatētais tiek ņemts vērā sarunās pirms šo nolīgumu noslēgšanas un kuras nolīgumu nodaļas ir grozītas, lai izvairītos no IIN secinātās negatīvās ietekmes;
24. aicina Komisiju veikt ietekmes novērtējumu, lai izvērtētu tirdzniecības nolīgumu ietekmi uz Eiropas MVU (MVU tests), īpašu vērību pievēršot uzņēmumu sociālajai atbildībai, kā tas ir noteikts Mazās uzņēmējdarbības aktā;

Uzņēmumu sociālās atbildības klauzulas visos Eiropas Savienības tirdzniecības nolīgumos

25. izsaka plašāku priekšlikumu — attiecīgos gadījumos tirdzniecības nolīgumos, kurus Savienība turpmāk apspriedīs sarunās, iekļaut nodaļu par uzņēmumu sociālo atbildību, kuras pamatā daļēji būtu ESAO 2010. gadā atjauninātie daudz nacionālajiem uzņēmumiem domātās vadlīnijas;

26. ierosina, ka šajā „uzņēmumu sociālās atbildības klauzulā” jāieraksta:

- a) abu līgumslēdzēju pušu savstarpēja apņemšanās veicināt uzņēmumu sociālās atbildības instrumentu piemērošanu, slēdzot nolīgumus un īstenojot tirdzniecības attiecības;
- b) veicinoši stimuli uzņēmumiem apņemties ievērot uzņēmumu sociālo atbildību, ko apspriež ar visām uzņēmuma ieinteresētajām pusēm, tostarp arodbiedrībām, patērētāju organizācijām, vietējām pašvaldībām un attiecīgajām sabiedriskajām organizācijām;
- c) tādu kontaktpunktu atvēršana, kurus izveidoja saistībā ar ESAO darbību, lai izplatītu informāciju par uzņēmumu sociālo atbildību, pārredzamību un, sadarbojoties ar pilsonisko sabiedrību, saņemtu sūdzības par uzņēmumu sociālās atbildības principa neievērošanas gadījumiem un tos darītu zināmus kompetentajām iestādēm;
- d) prasību korporācijām reizi divos vai trīs gados publicēt pārskatu par uzņēmumu sociālās atbildības jomā sasniegto, tādējādi ņemot vērā to MVU īpašo situāciju un iespējas, uz kuriem attiecas 2003. gada 6. maija Ieteikuma 2003/361/EK darbības joma, jo tas atbilst principam „vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem”; uzskata, ka šāds pienākums palielinās pārredzamību un informētību un uzlabos uzņēmumu sociālās atbildības metožu radīto iespaidu un uzticamību, jo visām ieinteresētajām personām, tostarp patērētājiem, investoriem un plašākai sabiedrībai būs pieejama informācija par uzņēmumu sociālo atbildību, kurā būs ņemtas vērā katras mērķauditorijas intereses;
- e) uzņēmumiem un to grupām paredzēts pienākums ievērot pienācīgu rūpību, proti, pienākums rīkoties profilaktiski, lai identificētu un novērstu cilvēktiesību un vides pārkāpumus, korupciju vai izvairīšanos no nodokļiem, tostarp šo uzņēmumu meitasuzņēmumos un piegādes ķēdēs pieļautos pārkāpumus minētajās jomās — citiem vārdiem — visur, kur šiem uzņēmumiem ir ietekme;
- f) prasība, pirms īsteno vietējo sabiedrību ietekmējošu projektu, uzņēmumiem ievērot pienākumu iepriekš brīvi, atklāti un informēti apspriesties ar vietējām un neatkarīgajām ieinteresētajām personām;
- g) prasība pievērst īpašu uzmanību bērnu darba ietekmei un izpaušmēm;

27. uzskata, ka uzņēmumu sociālās atbildības klauzulu varētu papildināt ar citiem noteikumiem:

- a) gadījumos, kad tiek pierādīts uzņēmumu sociālās atbildības saistību pārkāpums, kompetentajām iestādēm būtu jāvar veikt izmeklēšanu, un gadījumos, kad šādi pārkāpumi ir smagi, līgumslēdzējas puses varētu publiskot un mazināt vainīgās personas reputāciju;
- b) abām līgumslēdzējām pusēm būtu jāapņemas veicināt starptautisko sadarbību tieslietu jomā, atvieglot korporāciju ietekmes sfērā veiktās darbības upuru iespējas vērsties tiesā un, ņemot vērā iepriekš teikto — atbalstīt attiecīgu tiesu procedūru izstrādi, kā arī ārpustiesas tiesiskās aizsardzības mehānismus;

28. iesaka ES divpusējos nolīgumos iekļaut normu no „Tiesiskuma stiprināšanas” programmas par tādu tiesnešu un tiesu apmācību, kas skata lietas komercietesību jomā, par cilvēktiesību jautājumiem un atbilstību starptautiskajām darba un vides tiesībām;
29. ierosina izveidot parlamentāru uzraudzības apakškomiteju attiecībā uz brīvās tirdzniecības nolīgumiem un uzsākt Eiropas Parlamenta deputātu dialogu ar partnervalstu parlamentāriešiem; piemetina, ka minētā brīvās tirdzniecības nolīgumu uzraudzības komitejas varētu rūpīgi sekot līdzi, kā tiek ievērota ilgtspējīgai attīstībai veltītā nodaļa un uzņēmumu sociālās atbildības klauzula, sagatavot brīvā tirdzniecības nolīguma apvienotajai komitejai paredzētus ieteikumus, jo sevišķi attiecībā uz ietekmes novērtējumiem un gadījumos, kad tiek pierādīti cilvēktiesību, darba tiesību un vides konvenciju pārkāpumi;
30. ierosina izveidot regulāru salīdzinājumu forumu valstīm, kas ir ratificējušas ANO „Global Contract”, lai tām būtu iespēja sabiedrību iepazīstināt ar savām uzņēmumu sociālās atbildības programmām, patērētājiem sniegt salīdzināšanas kritērijus un radīt augstu standartu un profesionālapskates kultūru; šāda pārskatāmība veicinātu, ka uzņēmumi paši ievēro augstākus uzņēmumu sociālās atbildības standartus, pretējā gadījumā tiem būtu jārēķinās ar reputācijas zaudēšanu plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības acīs;

Uzņēmumu sociālās atbildības veicināšana, īstenojot daudzpusējas tirdzniecības politikas nostādnes

31. aicina Komisiju veicināt uzņēmumu sociālās atbildības vērā ņemšanu, īstenojot daudzpusējas tirdzniecības politikas nostādnes starptautiskos forumos, kuros atbalsta uzņēmumu sociālo atbildību, piemēram, ESAO un SDO, kā arī PTO pēc Dohas sarunu kārtas;
32. aicina šajos forumos izpētīt iespēju izstrādāt starptautisku konvenciju, kurā reglamentētu uzņēmējās valsts¹ un izcelsmes valsts² atbildību, lai palīdzētu cīnīties pret daudz nacionālo korporāciju pieļautajiem cilvēktiesību pārkāpumiem un īstenotu pārrobežu principu;
33. aicina Komisiju atbalstīt jaunu attiecību veidošanos starp daudzpusējām aģentūrām, kas atbild par sociālajām un vides normām, un PTO, lai nodrošinātu lielāku saskanību starptautiskā līmenī starp tirdzniecības politikas nostādnēm un ilgtspējīgas attīstības mērķiem;
34. no jauna piekrīt viedoklim, ka PTO sistēmā jāizveido Pienācīgas kvalitātes darba un tirdzniecības komiteju, par paraugu ņemot Tirdzniecības un attīstības komiteju, kur varētu cita starpā apspriest ar darba normām, it sevišķi, ja tās skar bērnu nodarbinātību, un ar uzņēmumu sociālo atbildību saistītos jautājumus tajā mērā, kādā tie skar starptautisko tirdzniecību; no jauna ierosina mainīt strīdu izskatīšanas kārtību, lai starptautisko darba tiesību un vides jomā pieņemto konvenciju pārkāpumu gadījumos īpašās grupas (paneļi) vai apelācijas iestāde varētu iepazīties ar starptautisko organizāciju atzinumu un lai šo atzinumu publiskotu;

o

o o

¹ Valstis, kurā atrodas uzņēmumi, kas ir atkarīgi no mātesuzņēmumiem.

² Valstis, kurās atrodas mātesuzņēmumi.

35. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropadomes priekšsēdētājam, Padomei, Komisijai un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, Eiropas Savienības dalībvalstu parlamentiem, PTO veltītajai parlamentārajai konferencei un Starptautiskajai Darba konferencei.